

Mirosław Fudziński

Rąb, st. 3, gm. Przodkowo, woj.
gdańskie, AZP 10-40/-

Informator Archeologiczny : badania 31, 118-119

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Badania ratownicze osady z okresu neolitu niszczonej procesami stokowymi oraz orką. Prace prowadzono w ramach programu „Rekonstrukcja najstarszego osadnictwa w Sudetach”. Wyeksplorowano jeden obiekt halsztacki oraz zebrano materiały z warstwy ornej.

Materiały znajdują się w Instytucie Archeologii PAN we Wrocławiu.

Badania zakończono.

POLANOWICE, st. 1, gm. Gubin, woj., zielonogórskie, AZP 62-06/10

- grodzisko kultury łużyckiej (okres halsztacki C i D)
- grodzisko wczesnośredniowieczne

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 15 września do 13 listopada przez dr. Jarosława Lewczuka, przy współpracy prof. dr. hab. Grzegorza Domańskiego (Instytut Archeologii i Etnologii PAN we Wrocławiu), z udziałem mgr. Piotra Dziedzica. Finansowane przez PSOZ i Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 20 m².

Założono wykop o wymiarach 10 x 2 m, głębokości 2 m w partii zachodniej i około 5 m w partii wschodniej, sąsiadującej z istniejącą częścią grodziska, który był przedłużeniem wykopu z 1996 r. Warstwa kulturowa, związana z późnymi i wczesnymi fazami okresu wczesnego średniowiecza oraz okresem halsztackim C i D kultury łużyckiej grupy białowickiej, sięgała do blisko 5 m. W warstwie i poniżej odkryto 21 obiektów - wczesnośredniowiecznych oraz kultury łużyckiej - z czego trzy to kolejne ołtarze. Odsłonięto je we wschodniej części wykopu, w prostokącie o wymiarach 4,5 x 2 m, w odległości około 16 m na wschód od pierwszego ołtarza odkrytego w 1996 r. Przykrywała je warstwa kulturowa o miąższości około 4 m. Każdy z ołtarzy wykonany był z gliny wymodelowanej w formie płyty o grubości 15-20 cm, średnicy około 90 cm, z plastycznie wyodrębnionymi krawędziami. Rdzenie ich stanowiły kamienie, ułamki ceramiki i pojedyncze patyki. Górne powierzchnie ołtarzy nosiły ślady działania wysokiej temperatury. Trzydzieści obiektów to różnego rodzaju jamy i jamki, które możemy datować na okres halsztacki kultury łużyckiej. Następnich 5 było związanych z różnymi fazami wczesnego średniowiecza. Były to pozostałości paleniska, rozwalisko wału z późnych faz wczesnego średniowiecza, rozwalisko wału z wczesnych faz tego okresu oraz pozostałości dwu chat. W trakcie badań znaleziono około 31 800 fragmentów ceramiki, z czego na okres późnego średniowiecza datowanych jest kilkanaście fragmentów pochodzących z humusu i górnego poziomu grodziska, na wczesne fazy tego okresu — 7150 ułamków, zaś ceramika kultury łużyckiej okresu halsztackiego to aż 24600 fragmentów. Ceramika kultury łużyckiej pochodząca z warstw niezaburzonych dzieli się na dwie wyraźne grupy typologiczno-chronologiczne, które na tym etapie badań możemy wiązać z fazami C i D okresu halsztackiego (datowania metodą ¹⁴C wykonane dla obu poziomów potwierdzają tę hipotezę). Dla warstw głębszych mamy datowanie cal. 754 BC, dla płytszych natomiast - cal. 429 BC.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy k. Zielonej Góry.

Poletyły, st. 11, gm. Brańsk, woj. białostockie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Pruszcz Gdański, st. 7, gm. loco, woj. gdańskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

RĄB, st. 3, gm. Przodkowo, woj. gdańskie, AZP 10-40/-

- cmentarzysko kultury pomorskiej (okres halsztacki D/okres lateński A)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez mgr. Mirosława Fudzińskiego (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez PSOZ. Przebadano powierzchnię około 40 arów.

Odkryto groby skrzynkowe, paleniska, jamy, miejsca ciałopalenia. W obiektach znaleziono popielnice (liczne twarzowe) kryte pokrywami czapkowatymi i misami, ozdoby z brązu i żelaza oraz przepalone kości ludzkie.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Wyniki badań zostaną opublikowane w monografii *Cmentarzysko ludności kultury pomorskiej w Rąbie, Gm. Przodkowo*.

RĄTY, st. 3, gm. Przodkowo, woj. gdańskie, AZP 10-40/73

- cmentarzysko grobów skrzynkowych kultury pomorskiej (okres halsztacki D/wczesny okres lateński)

Badania przeprowadzone przez mgr. Mirosława Fudzińskiego (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 4000 m².

Stanowisko położone jest na południe od drogi z Pomieczyna do Ręba, na rozległym wyniesieniu opadającym w kierunku południowym w stronę niewielkiego (dziś) jeziora. Od strony jeziora zbocze to jest podkopane i kończy się znacznych rozmiarów skarpą. Znajdują się tam zabudowania gospodarcze i dalej dom mieszkalny właściciela pola. Ponadto przez środek stanowiska biegnie przekopany wąwóz, w którym znajduje się droga dojazdowa do zabudowań. Miejsce to znane było z przypadkowych odkryć grobów dokonywanych tu już przed pierwszą wojną światową. Znajdowano w nich urny gliniane oraz ...“korale i kosztowności”... . Odkryte groby miał rozkopywać miejscowy nauczyciel. W 1976 roku J. T. Podgórski z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku przeprowadził w tym miejscu badania powierzchniowe. Znaleziono tylko nieliczne fragmenty ceramiki. Następne zarejestrowane odkrycie miało tam miejsce w sierpniu 1989 roku, kiedy to właściciel pola Z. Pranczke zgłosił odkrycie dwóch grobów skrzynkowych. Badania ratownicze przeprowadzili mgr. mgr. D. Rudnicka i M. Kwapiński z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku. Wyeksplorowano dwa groby skrzynkowe, które zawierały sześć i dziesięć popielnic. Podobna sytuacja powtórzyła się jesienią 1991 roku. Odkryto i zbadano wówczas (wrzesień 1991 r.) również dwa groby skrzynkowe zawierające trzy i cztery popielnice oraz jedno palenisko.

Rozrzut na dużej przestrzeni wszystkich odkrytych obiektów dał postawę do przypuszczeń, że mamy tu do czynienia z dużym powierzchniowo obiektem sepulkralnym z licznymi i w miarę dobrze zachowanymi grobami i obiektami towarzyszącymi.

Właściwe badania wykopaliskowe, finansowane z funduszu Generalnego Konserwatora Zabytków w Warszawie, pod kierunkiem mgr. M. Fudzińskiego z Muzeum Archeologicznego w Gdańsku rozpoczęły się w sierpniu 1997 roku. W pracach tych uczestniczyła grupa młodzieży z IX Liceum Ogólnokształcącego im. Józefa Piłsudskiego w Gdyni.

Odkryto i wyeksplorowano trzydzieści sześć obiektów (nr 5 – 40), z czego piętnaście to groby skrzynkowe (o różnym stanie zachowania - część znacznie zniszczona), dwadzieścia palenisk i jedno skupisko kamieni. Groby zawierały różną ilość popielnic: od obiektów wielopopielnicowych (9, 8 lub 7 naczyń), do pochówków jednostkowych. Jeden z grobów był obiektem pustym tzw. symbolicznym. Łącznie wyeksplorowano pięćdziesiąt siedem popielnic w tym liczne popielnicowe twarzowe, bogato zdobione. Posiadały one ozdoby z brązu, żelaza, bursztynu i szkła. Wśród palenisk, jedno dużych rozmiarów i wielokrotnie używane, z dużą ilością węgla drzewnych bez wątpienia było miejscem ciepłopalenia. Nieliczne paleniska zawierały pojedyncze fragmenty ceramiki i węgiel drzewny.

Cmentarzysko można datować na przełom okresu halsztackiego D i wczesnego okresu lateńskiego.

Dokumentacja i materiały znajdują się w zbiorach Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

Robertowo, st. 17, gm. Brudzeń Duży, woj. płockie - patrz: wczesne średniowiecze

Równina Dolna, st. III, gm. Korsze, woj. olsztyńskie - patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Rusiec, st. 2, gm. Nadarzyn, woj. warszawskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich